

ОПШТЕСТВЕНОТО УРЕДУВАЊЕ

Лека Зогу е роден на 5 април 1939 година, само два дена откако неговиот татко кралот Зогу Први и неговата мајка Гералдина (Унгарка по потекло), ја напуштиле Албанија непосредно пред италијанската окупација на земјата. Кралот Зогу Први (роден како Ахмет Беј Зоголи) потекнувал од патријархално семејство од северна Албанија. Тој бил син на Џемал Паша, еден од најмоќните водачи на кланови во регионот. Дурри и Отоманското царство го прогласило за паша поради моќта која ја поседувал. Откако во 1912 година Албанија се здобила со независност, Ахмет Зогу-

КОМУНИСТИ И МОНАРХИСТИ

Кралот Зогу се смета за контроверзна фигура. Познат е како амбициозна личност, со посебен талент за искористување на недостатоците на Албанците, човек со силна интуиција и способност да ги поттикне другите да работат за него и тогаш кога тие не сакале. Се смета дека тој прв пат воспоставил стабилна албанска држава со прва албанска адми-

можиле во земјата да се создадат други политички структури, како што се комунистите и националистите, кои се противеле на враќањето на кралот. На почетокот на антифашистичкото движење овие политички сили заедно со легалистите биле здружени, но со текот на времето почнале да доминираат комунистите. На 24 мај 1944 година, албанските комунисти свикале Конгрес на кој основале прва влада и истовремено прогласиле паѓање на монархијата, про-

Пишува:
Мишко ТАЛЕСКИ

ли бил активен во албанската политика како еден од најсилните претставници на големите феудалци и земјопоседници, кои своето богатство го наследиле од титулата и од положбата која ја имале во времето додека Албанија била дел од османлиската империја. До 1924 година, кралот Зогу Први за противници ги имал либералите кои биле најинтелектуален дел од албанското општество. Тие имале цел да спроведат реформи во државата во насока на нејзина европеизација, но немале голема поддршка од населението, бидејќи речиси 90 отсто биле неписмени. Во декември 1924

СИНОТ И ТАТКОТО ЗОГУ

Кралот Зогу се смета за контроверзна фигура. Познат е како амбициозна личност, со посебен талент за искористување на недостатоците на Албанците, човек со силна интуиција и способност да ги поттикне другите да работат за него и тогаш кога тие не сакале. Во 1997 година, тој сакал да ја искористи анархијата во земјата и ги убедувал луѓето дека единствен спас за државата е кралството. Во својата програма, Лека Зогу себеси се смета за крал на Албанците, со што се подразбира на сите Албанци каде и да се, и се изјаснува дека се залага за етничка Албанија. Една од главните точки на неговата политичка програма е обединување на Албанија со Косово.

гласувајќи го Зогу за незаконски избран крал на Албанија, со што му забраниле враќање во земјата. На 11 јануари 1946 година комунистите ја прогласиле Албанија за Република. Формално, Зогу Први абдицирал во 1946 година. Комунистите успеале во спроведувањето на стратегијата, со која го натерале албанското население да верува во идејата дека го чека подобар живот во споредба со ерата на "кралот".

година, Зогу ги елиминирал своите противници и непријатели, па наредната година се вратил на чело на земјата како премиер, останувајќи на таа функција сè до 1928 година кога се самопрогласил за крал Зогу Први.

нистрација. Сепак, неговите методи на владеење биле деспотски и арбитрарни. Тоа придонело да не биде омилен кај најинтелектуалниот слој во земјата. Неговото заминување од Албанија и италијанската фашистичка окупација овоз-

ЈУГОСЛАВИЈА И АЛБАНИЈА

По неколкуте неуспешни обиди на југословенската влада да ја потисне Италија од Албанија преку Есад Паша и Ахмед бег Зогу, сепак таа продолжила

НА АЛБАНСКАТА ДРЖАВА

да присуствува во оваа земја. Се обидува да ги неутрализира последиците од италијанската пенетрација, кои директно ја загрозувале југословенската независност. Ахмед Зогу со поддршка од југословенската страна станал претседател на албанската влада на почетокот на 1922 година. Меѓутоа, во јуни 1924 година против Зогу било кренато востание, а потоа тој пребежал во Југославија. Новата влада ја составил православниот епископ Фан Ноли од Демократ-

рание земјата станала Република. Занемарувајќи ја југословенската помош, Зогу направил радикален пресврт приближувајќи се кон Италија, со која во 1926 година потпишал пакт. Подоцна, по потпишувањето на југословенско-францускиот пакт, во 1927 година Зогу потпишал италијанско-албански одбранбен сојуз. Наредната година со поддршка на Италија тој се прогласил за крал на Албанците, а не на Албанија и со тоа вовел апсолутистички режим, формално огра-

ции се зголемувале за повторно да се врати како монарх на Албанија. Со доаѓањето на власт на Демократската партија на Сали Бериша уште повеќе се отежнало враќањето на Лека Зогу во албанската држава. Прв пат тој дошол во Тирана во 1994 година. На аеродромот се појавил со пасошот кој го издало неговото кралство, а не со пасошот на Јужноафриканската Република, чиј државјанин бил. Му било дозволено да остане само една ноќ во главниот град, а веќе утредента полицијата го привела и властите го протерале од земјата. Во 1997 година Лека Зогу се вратил втор пат, во време кога Албанија се наоѓала во анархија предизвикана од кризата со падот на пирамидалните штедилници. Во тоа време во Албанија биле распишани предвремени избори. Зогу се вратил со цел заедно со тие избори да се одржи и референдум на кој Албанците би се изјасниле дали се за монархија или за република. Сали Бериша се согласил со таа идеја, бидејќи се наоѓал во многу тешка ситуација предизвикана од неговите социјалистички противници. Зогу ја почнал својата кампања. Околу себе имал неискусни и непрофесионални луѓе. Сепак, тој сакал да ја искористи анархијата во земјата и ги убедувал луѓето дека единствен спас за државата е кралството. Но, не успеал во тоа. Мнозинството од електоратот гласало за левиот центар, а за монархија се определиле околу 30 отсто од избирачите. Зогу обвинил дека е извршен фалсификат. Во својата програма, Лека Зогу себеси се смета за крал на Албанците, со што се подразбира на сите Албанци каде и да се, и се изјаснува дека се залага за етничка Албанија. Една од главните точки на неговата политичка програма е обединување на Албанија со Косово.

И ВО ДЕНЕШНАТА ПОЛИТИЧКА КОНСТЕЛАЦИЈА ЗОГУ ИМА МНОГУ МАЛА ПАРТИЈА ЗА КОЈА НЕ СЕ ЗНАЕ КОЛКУ ЧЛЕНОВИ ИМА. ТАА СЕ СМЕТА ЗА ДЕСНА ПАРТИЈА. ВО ЕДНА ОД ПОСЛЕДНИТЕ ИЗБОРНИ КАМПАЊИ СОРАБОТУВАЛА СО ДЕМОКРАТСКАТА ПАРТИЈА И СО ДРУГИ ПОМАЛИ ПАРТИИ ВО КОАЛИЦИЈАТА-УНИЈА ЗА ПОБЕДА. СЕГА СЕ ПОМАЛКУ СЕ ЗБОРУВА ДЕКА АЛБАНИЈА МОЖЕ ПОВТОРНО ДА БИДЕ МОНАРХИЈА. СЕПАК, ВО ИНТЕРВЈУАТА ЛЕКА ЗОГУ НЕ ГИ НЕГИРАЛ АСПИРАЦИИТЕ ДА СЕ ВРАТИ КАКО МОНАРХ, СЕ УШТЕ ИМА ТАКВИ ПРЕТЕНЗИИ. НО, ТОА Е МАЛКУ ВЕРОЈАТНО БИДЕЈЌИ СЕ ЗАСИЛУВА РЕПУБЛИКАНСКИОТ СИСТЕМ ВО АЛБАНИЈА. ВО 1998 ГОДИНА КОГА ВО АЛБАНИЈА СЕ ПОДГОТВУВА РЕФЕРЕНДУМ, СО КОЈ ТАА СЕ ДЕФИНИРАЛА КАКО РЕПУБЛИКА, ЗОГУ ОД ЈУЖНА АФРИКА ИЗДАЛ ПРОГЛАС ВО КОЈ ПИШУВАЛО ДЕКА ОНИЕ КОИ ГЛАСАЛЕ ЗА ТОЈ УСТАВ СЕ ПРЕДАВНИЦИ. ТОЈ БАРАЛ ДА СЕ ВРАТИ, НО САМО КАКО КРАЛ, НИКОГАШ НЕ СЕ ОБИДУВАЛ ДА ВЛЕЗЕ ВО ПОЛИТИЧКИОТ ЖИВОТ И ТАКВИТЕ ПРЕТЕНЗИИ СЕ ПОВЕЌЕ ГО ОДДАЛЕЧУВАЛЕ ОД АЛБАНИЈА.

ската партија на која ѝ припаѓал и Ахмед Зогу. Бидејќи новата влада на Фан Ноли предизвикала недоверба во светот со нејзините радикални реформи, особено со признавањето на Советскиот сојуз, југословенската влада ја искористила новонастанатата ситуација, ја подготвила албанската емиграција на чело со Зогу и ја уфрлила во Албанија. Во декември Зогу дошол во Тирана, а Фан Ноли побегнал во Италија. Во јануари 1925 година, Зогу се прогласил за прв претседател на Албанија со мандат од седум години, а со проглас на народното соб-

ничен со монархистички устав, кој останал на сила до април 1939 година, односно до окупацијата на Албанија од страна на Италија.

ВРАЌАЊЕ НА МОНАРХИЈАТА

Претендентот за престолот, синот на Зогу Први, Лека, никогаш немал можност да ја посети Албанија. Во текот на комунистичкиот период Лека Зогу живеел во повеќе земји, Британија, Египет, а подоцна во Шпанија и Јужна Африка. По смртта на татко му, неговите амби-

ADNAN D.o.o. Lazani
Tel.: 048 / 473 315
Mob. 070 / 711 788

Büro Stuttgart
Tel. 0711 / 8 17 78 72
Fax 0711 / 8 17 78 73
Mobil 0171 / 5 46 32 20
e-mail: dautoski@web.de

Director Alija Dautoski

70469 STUTTGART - Leobenerstr. 33 - FEUERBACH

FREIBURG
OFFENBURG
KARLSRUHE
STUTTGART
ULM
AUGSBURG
MÜNCHEN
KUMANOVO
SKOPJE
GOSTIVAR
KICEVO

VERBINDUNG MIT
SPOJUVANJE SO

STRUGA PRILEP
OHRID BITOLA

BALI D.o.o Struga
Mob. 070 / 247 920
0173 / 9410324

Büro Freiburg
Tel. 0761 / 500 235
Mob. 0170 / 411 7693

Büro Offenburg
Tel. 0781 / 17 48

Sekoja sreda, petok i nedela
Germanija - MAKEDONIJA
Sekoja sreda, sabota i nedela
Makedonija - GERMANIJA

Informacii i rezervacii od 900 do 2100 časot